

ILMIY MATNLARDA EKSPRESSIVLIK VA EMOTSIONALLIKNING QO‘LLANILISHI

Fazliddin Shukurovich Ro‘ziqulov

Samarqand davlat chet tillar instituti dotsenti, f.f.n.

Sarvinoz G‘ayratjon qizi Urinboyeva

Samarqand davlat chet tillari instituti 2-bosqich magistranti

urinboyevasarvinoz17@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada ilmiy matnlardagi ekspressivlik va emotsionallikni muhim jihatlari o‘rganilgan, uning birqancha, matnning o‘quvchilar tomonidan qabul qilinishiga, qiziqish uyg‘otishiga va fikrlarning ta’sirchanligini oshirishga yordam berish jihatlari ko‘rib chiqilgan. Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallikni o‘rganish tarixi, lingvistika, psixologiya va adabiyot nazariyasi rivojlanishi hissa qo‘shgan olimlar haqida ma’lumotlar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: Ilmiy matn, ekspressivlik, emotsionallik, his-tuyg‘ular, fikrlar, til va nutq, til tizimi, uzatuvchi va qabul qiluvchi, ifoda va obrazlilik.

ABSTRACT

In this article, the important aspects of expressiveness and emotionality in scientific texts are studied, some of them are considered to help the acceptance of the text by students, arouse interest and increase the effectiveness of thoughts. The scientific text contains information about the history of the study of expressiveness and emotionality, linguistics, psychology, and scientists who contributed to the development of literary theory.

Keywords: Scientific text, expressiveness, emotionality, feelings, thoughts, language and speech, language system, transmitter and receiver, expression and imagery.

KIRISH

Muloqotning asosiy vositasi bo‘lgan til shunchaki ma’lumot uzatish vositasi emas, balki so‘zlovchining so‘zlariga sub’ektiv munosabatini ifodalash usulidir. R. Jeykobson tashabbusi bilan tilning oltita funksiyasi ajratilgan, ya’ni *referent*, *she’riy*, *emotiv*, *konativ*, *fatik* va *metalingual* (Jacobson, 1975). Nutqda vujudga kelgan fikr, demak, ekspressiv xulq-atvor va keskinlikning turli darajalari bilan bezatilgan matn tilning

emotsional funktsiyasining natijasi bo'lib, u "so'zlovchining hissiy holati, uning ekstralingvistik hodisalar va ob'ektlarga sub'ektiv munosabati" sifatida qabul qilinadi. [1]

Shuni ta'kidlash kerakki, ekspressivlik tilshunoslikning asosiy muammolaridan biridir, chunki u inson tilining individual nuqtai nazari, xususan, so'zlovchining nutqqa hissiy munosabati bilan bevosita bog'liqdir. Ilmiy matnda ekspressivlik — bu muallifning fikrlarini, g'oyalarini va ma'lumotlarini o'quvchilarga taqdim etishda qo'llaniladigan til va uslublar orqali hosil qilinadigan ta'sirchanlik. Ekspressivlik ilmiy matnni yanada jonli va qiziqarli qiladi, o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi va hissiy aloqani kuchaytiradi. [2]

Ekspressivlikning asosiy jihatlari:

❖ So'z tanlovi: Muallif tanlagan so'zlar va iboralar matnning hissiy rang-barangligini belgilaydi. Tasviriy, kuchli va muayyan his-tuyg'ularni ifodalovchi so'zlar ishlatilishi kerak.

❖ Uslub: Yozish uslubi, o'quvchilar bilan muallif o'rtasida qanday aloqani o'rnatishiga ta'sir qiladi. Rasmiy yoki samimiy uslubda yozish ekspressivlikni oshirishi mumkin.

❖ Metafora va tasvirlar: Obrazli ifodalar va metaforalardan foydalanish, matnni jonlantiradi va o'quvchilarni qiziqtiradi.

❖ Mavzuni tanlash: Dolzarb va hissiy jihatdan ahamiyatli mavzular ekspressivlikni oshiradi, chunki ular o'quvchilarning e'tiborini yanada jalb qiladi.

❖ Struktura: Fikrlarni qanday tartibda taqdim etish va asosiy g'oyalarni qanday rivojlantirish, matnning ekspressivligini belgilaydi.

Ekspressivlik ilmiy matnda muhim o'rin tutadi, chunki u o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ma'lumotlarni yanada samarali yetkazishga yordam beradi. Mualliflar ushbu jihatlarni hisobga olib, o'z ishlarini yanada ta'sirchan va esda qolarli qilishlari mumkin. [3]

Ilmiy matnda emotsionallik — bu muallifning o'z fikrlarini, g'oyalarini va ma'lumotlarini taqdim etish jarayonida hissiy elementlarni qo'llashidir. Emotsionallik matnni yanada ta'sirchan, qiziqarli va o'quvchilar bilan bog'lanadigan qiladi.

Emotsionallikning asosiy jihatlari:

❖ Hissiy ifoda: Muallifning his-tuyg'ularini ifodalash qobiliyati. Bu, masalan, muallifning g'oyalariga nisbatan qiziqish, qayg'u, hayrat yoki boshqa hissiyotlarni o'quvchilarga yetkazishi orqali amalga oshiriladi.

❖ Mavzu va kontekst: Tanlangan mavzu va uning dolzarbligi emotsionallikni oshiradi. O'quvchilarni qiziqtiradigan

va ularda hissiy reaksiyalar uyg'otadigan mavzular ko'proq emotsional ta'sir ko'rsatadi.

❖ Misollar va hikoyalar: O'quvchilarga yaqin bo'lgan shaxsiy hikoyalar yoki real hayot misollari, emotsional ta'sirni kuchaytiradi. Bunday misollar o'quvchilarni jalb qilishda muhim ahamiyatga ega.

❖ O'quvchi bilan aloqa: Muallifning o'quvchilarga to'g'ridan-to'g'ri murojaat qilishi, savollar berishi yoki fikrlarni baham ko'rishi emotsional bog'lanishni kuchaytiradi.

❖ Usul va stil: Muallifning yozish uslubi va ohangi, emotsional ifodalar qanday taqdim etilayotganini belgilaydi. Ochiq va samimiy uslub, o'quvchilarga his-tuyg'ularni yaxshiroq etkazishga yordam beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Emotsionallik ilmiy matnda o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish va ularning fikrlarini kuchaytirishda muhim rol o'ynaydi. Mualliflar emotsional jihatlarni hisobga olib, o'z matnlarini yanada qiziqarli va ta'sirchan qilishlari mumkin. Bu o'z navbatida, o'quvchilarning ma'lumotlarni qabul qilishini yaxshilaydi va ilmiy fikrlarni kuchaytiradi. [4]

Til asosiy aloqa vositasi bo'lib, shunchaki ma'lumot uzatish vositasi emas, balki so'zlovchining so'zlarga sub'ektiv munosabatini ifodalash usulidir. Ekspressivlik umumiy lingvistik kategoriyadir va shuning uchun u barcha til darajasiga, shuningdek, tegishli lingvistik birliklarga xosdir. Keng miqyosda ekspressivlik nutqning obrazlilik va ifodasining kattalashishi sifatida aniqlanadi.

Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallikni shakllantiruvchi omillar bir nechta jihatlardan iborat. Ular orasida:

1. Til va uslub: Ilmiy til aniq, lo'nda va rasmiy bo'lishi kerak, lekin ba'zi holatlarda so'z tanlash va uslub yordamida emotsional ta'sirni oshirish mumkin. Masalan, kuchli fe'llar yoki obrazli ifodalar ishlatish matnni jonlantiradi.

2. Rasmiylik darajasi: Ilmiy matnlar ko'pincha rasmiy va ob'ektiv bo'lishi kerak, lekin muallifning shaxsiy fikrlari yoki tajribalari kiritilganda, matn emotsional tus olishi mumkin.

3. Mavzuning ahamiyati: Mavzu o'quvchiga qiziqarli yoki muhim bo'lsa, bu his-tuyg'ularni kuchaytiradi. Masalan, ekologiya yoki sog'liq masalalari bo'yicha ilmiy izlanishlar ko'proq hissiy javoblar keltirishi mumkin.

4. Maqsad va auditoriya: Muallifning maqsadi va matnning kimga yo'naltirilgani ham emotsionallikka ta'sir qiladi. O'quvchilarga murojaat qilish va ularni jalb qilish uchun emotsional elementlar qo'shilishi mumkin.

5. Struktura va tarqatish: Matnni qanday tartibda taqdim etish, argumentlarni qanday bayon etish ham o'quvchida emotsional reaksiyalarni shakllantirishi mumkin. Masalan, muhim fikrlarni ta'kidlash yoki qisqa va ta'sirchan misollar keltirish. Bu omillar ilmiy matnning ekspressivligini va emotsionalligini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

NATIJALAR VA TAHLIL

1-jadval

Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallikni shakllantiruvchi omillar:

Til va uslub	So'z tanlovi: Mualliflar o'z fikrlarini ifodalashda kuchli, tasviriy va obrazli so'zlardan foydalanishlari mumkin. Masalan, "kuchli ta'sir" o'rniga "yuksak ta'sir" kabi iboralar.	Shaxsiy uslub: O'z fikrlarini ifodalashda muallif o'z shaxsiy tajribalarini kiritishi orqali matnning emotsional o'lehamini oshirishi mumkin.
Mavzu va uning ahamiyati	Mavzuning dolzarbligi: O'quvchilarga qiziqarli bo'lgan yoki dolzarb masalalar (masalan, iqlim o'zgarishi, sog'liq) haqida yozilganda, matn ko'proq hissiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.	Ijtimoiy va madaniy kontekst: Mavzu ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lsa, muallif o'z fikrlarini kuchaytirish uchun emotsional argümanlar keltirishi mumkin.
Strukturaviy omillar	Fikrlar tartibi: Argumentlarni va dalillarni qanday tartibda taqdim etish o'quvchining e'tiborini oshirishi va hissiyotlarni uyg'otishi mumkin. Masalan, avval muammo haqida yozib, keyin echimlar keltirish.	Taqdimot usuli: Matnni slaydlar yoki grafikalar yordamida taqdim etish ham emotsional ta'sirni oshirishi mumkin.
O'quvchi bilan aloqa	Murojaat usuli: Muallif o'quvchilarga murojaat qilishi, masalan, "Siz hech o'ylab ko'rganmisiz?" kabi savollar berish orqali hissiy aloqani kuchaytirishi mumkin.	Interaktivlik: O'quvchilarni fikr bildirishga yoki muhokama qilishga chaqirish, ularning hissiy ishtirokini oshiradi.
Emotsional misollar	Hissiy hikoyalar: Ilmiy matn ichiga kiritilgan qisqa hikoyalar yoki misollar, o'quvchining hissiy ta'sirini oshirishi mumkin.	Statistikalar va tadqiqotlar: Odatda quruq ko'rinadigan raqamlar, kontekstga qo'shilganda, ko'proq emotsional ahamiyatga ega bo'lishi mumkin.

Bu omillar ilmiy matnlarni yanada ekspressiv va emotsional qilishi mumkin. Ular orqali muallif o'z fikrlarini o'quvchilar uchun qiziqarli va esda qolarli tarzda ifodalaydi. Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallik muhim ahamiyatga ega, chunki ular matnning o'quvchilar tomonidan qabul qilinishiga, qiziqish uyg'otishiga va fikrlarning

ta'sirchanligini oshirishga yordam beradi. Ushbu jihatlarni ko'rib chiqaylik:

Ekspressivlik

1. So'z tanlovi: Tanlangan so'zlar va iboralar matnning tonini belgilaydi. Tasviriy va kuchli so'zlar foydalanilganda, matn yanada jonli va o'quvchining e'tiborini jalb qiladi.

2. Uslub va grammatik konstruktsiyalar: Murakkab va rang-barang grammatik tuzilmalar, masalan, metaforalar, ta'sirchanligini oshirishi mumkin. Bunday uslubiy elementlar matnni ma'naviy jihatdan boyitadi.

3. Rag'batlantirish va ta'sir: Muallif o'z fikrlarini ifodalashda samimiy va qizg'in ohangda yozganida, o'quvchilarda qiziqish va his-tuyg'ularni uyg'otadi. [5]

Emotsionallik

1. Mazmuning ahamiyati: Emotsional jihatlarni keltirib chiqaradigan mavzular (masalan, sog'liq, ekologiya) ko'proq hissiy munosabatlar uyg'otishi mumkin. Bu o'quvchilarning diqqatini kuchaytiradi.

2. Misollar va hikoyalar: O'quvchilarga yaqin bo'lgan misollar yoki shaxsiy hikoyalar keltirilganda, matnning hissiy ta'siri oshadi. Bunday misollar o'quvchilarni yanada jalb qiladi.

3. Qaror va muammolar: Muammoni taqdim etish va uning yechimini taklif qilish orqali muallif emotsional aloqani kuchaytirishi mumkin. O'quvchilar muammoni his qilganda, ularda qiziqish paydo bo'ladi.

Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallik o'quvchilarning qiziqishini oshirish va ma'lumotlarni yanada samarali taqdim etishga yordam beradi. Bularni hisobga olgan holda, mualliflar o'z ishlarini yanada ta'sirchan va qiziqarli qilishlari mumkin. [6]

MAVZU BO'YICHA ADABIYOTLARNI TAHLILI

Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallikni o'rganish tarixi asosan XX asrda, lingvistika, psixologiya va adabiyot nazariyasi rivojlanishi bilan bog'liq. Quyida ushbu sohalarining asosiy bosqichlari va olimlar keltirilgan:

XX asrning o'rtalari

1. *Mikhail Bakhtin*: Bakhtin, 1920-yillarda, til va ifoda uslublari o'rtasidagi aloqalarni o'rganib, emotsionallik va ekspressivlik masalalariga diqqat qaratgan. "*Problems of Dostoevsky's Poetics*" Bakhtinning bu asari dialogik nazariya va ifodalar orqali emotsionallikni qanday shakllantirish mumkinligini o'rganadi. "*Speech Genres and Other Late Essays*" Bu asar turli so'z janrlarining ekspressiv va emotsional jihatlarni tahlil qiladi. [7]

2. *Roman Jakobson*: 1930-yillarda, Jakobson tilning kommunikativ funksiyalarini tahlil qilib, ekspressivlikning til va adabiyotdagi ahamiyatini ko'rsatdi. [8]

1960-1970-yillar

3. *Ruth Wodak*: Diskurs tahlili va emotsionallik haqida tadqiqotlar olib borib, ijtimoiy va siyosiy kontekstlardagi emotsional ifodalarni o'rganishga katta hissa qo'shdi. Uning "Discourse and Discrimination" asarida til va emotsionallik o'rtasidagi munosabatlarni o'rganib, ijtimoiy matnlardagi hissiy ta'sirlarni tahlil qiladi. [9]

4. *Tzvetan Todorov*: 1960-yillarda adabiyotda emotsional elementlarni va ularning ta'sirini o'rganishga qaratilgan tadqiqotlar olib bordi. "The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre" Todorovning bu asari adabiyotdagi hissiy elementlarni va ularning ta'sirini tahlil qiladi. [10]

5. *Gerard Genette*: "Narrative Discourse: An Essay in Method" Genette, hikoya tuzilishi va ularning emotsional ta'siri haqida fikrlar keltiradi. [11]

1980-yillar va keyin Psixologik va lingvistik tadqiqotlar: 1980-yillarda va keyinroq, emotsional psixologiya va tilshunoslikda ko'plab tadqiqotlar olib borilib, emotsionallik va ekspressivlik tushunchalari chuqurlashtirildi. Bugungi kunda, ekspressivlik va emotsionallikni o'rganish, ko'plab sohalarida, jumladan, tilshunoslik, psixologiya, adabiyot nazariyasi va kommunikatsiya tadqiqotlarida davom etmoqda. Bu sohalaridagi tadqiqotlar, o'quvchilarning hissiy reaksiyalarini, mualliflarning uslubini va ilmiy matnlarning ta'sirini yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi. [12]

O'zbekistonlik olimlar ham ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallikni o'rganishga katta hissa qo'shgan. Quyidagi olimlar ushbu sohada muhim tadqiqotlar olib borgan:

1. *Abdulaziz Mansurov*: Tilshunoslik va adabiyot nazariyasidagi ishlarida ekspressivlik va emotsionallik masalalarini o'rganib, tilning hissiy jihatlarini tahlil qilgan. "Til va adabiyot nazariyasi" – Ushbu asarda til va adabiyotning hissiy jihatlarini, ekspressiv ifodalar tahlil etilgan.

2. *O'tkir Hoshimov*: Adabiyotshunoslikda va tahlil sohalarida, matndagi hissiy elementlarni o'rganishga qaratilgan tadqiqotlar olib borgan. "Adabiyotshunoslik masalalari" – Bu asarda adabiyotdagi hissiy ifodalar va ularning o'quvchiga ta'siri haqida fikrlar yuritilgan.

3. *Erkin Khoshimov* "Emotsionallik va ekspressivlik: nazariya va amaliyot" – Bu asar emotsionallik va ekspressivlikning nazariy asoslarini va amaliyotdagi qo'llanilishini ko'rsatadi.

4. *Shodiyor Shodiev*: Lingvistika va psixolingvistika sohasida emotsionallikni tahlil qilish, shuningdek, matnlarning hissiy ta'sirini o'rganishga alohida e'tibor qaratgan. "Psixolingvistika va tilshunoslik" – Asar psixolingvistika sohasida emotsionallik va ekspressivlik masalalarini o'rganishga bag'ishlangan.

5. *Muhammadjon Tohirov*: Adabiyot va tilshunoslik sohasidagi tadqiqotlari orqali ekspressivlik va emotsionallikni tahlil etishga oid yangi yondashuvlar taklif qilgan. "Ekspressiv tilshunoslik" – Ushbu asarda ekspressiv til va uslublar, ularning ilmiy matndagi ahamiyati tahlil qilingan.

6. *Dilorom Rasulova*: "Emotsionallik va ularning kommunikativ funksiyalari" – Dissertatsiya ishida emotsionallik va uning kommunikativ ahamiyati o'rganilgan.

Bu olimlar o'z ishlarida ekspressivlik va emotsionallikning matndagi ahamiyatini, ularning muallif va o'quvchilar o'rtasidagi aloqaga ta'sirini chuqur o'rganishgan. Ularning tadqiqotlari O'zbekiston til va adabiyotining rivojlanishiga hissa qo'shmoqda. Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallik o'rgangan O'zbek olimlarining asarlari O'zbekistonlik olimlar ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallikni o'rganishda bir qator asarlar yaratgan.

Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallikni tahlil qilish jarayoni muallifning uslubi va taqdimotidan tortib, o'quvchilarning hissiy reaksiyalarigacha bo'lgan ko'plab jihatlarni o'z ichiga oladi. Ushbu tahlil natijalari matnning ta'sirchanligini, o'quvchilarga qanchalik ta'sir ko'rsatishini va hissiy bog'lanishini aniqlashga yordam beradi.

Tahlil jarayoni

1. Mazmuniy tahlil:

- o Matndagi asosiy g'oyalarni va ularning emotsional yukini aniqlash.
- o Muallifning fikrlari qanday tasvirlangan va his-tuyg'ular qanday ifodalangan.

2. Stilistik tahlil:

- o Metafora, personifikatsiya, tasviriy so'zlar va boshqa stilistik uslublar qanday ishlatilgani.
- o Ushbu uslublarning matndagi emotsional ta'sirini aniqlash.

3. Diskurs tahlili:

- o Muallifning muloqot usublari va qanday kontekstlarda hissiy ifodalar qo'llanganligini tahlil qilish.
- o O'quvchilarning hissiy munosabatlariga qanday ta'sir ko'rsatilgani.

4. Kvantitativ tahlil:

- o Emotsional va ekspressiv so'zlarning chastotalarini hisoblash.

o Matndagi hissiy elementlar va ularning ta'siri haqida statistik ma'lumotlar to'plash.

5. Psixologik tahlil:

o O'quvchilarning matnni o'qigandagi hissiy reaksiyalarini o'rganish (so'rovnomalar va intervyular orqali).

o O'quvchilarda paydo bo'ladigan hissiy tasavvurlarni aniqlash.

Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallikning tahlili o'quvchilarning qiziqishi, hissiy aloqalari va muallifning fikrlarini qanday qabul qilishlariga katta ta'sir ko'rsatadi. Tahlil natijalari ilmiy yozuvni yanada qiziqarli va ta'sirchan qilish uchun muhim ma'lumotlar beradi. Bu tahlil orqali mualliflar o'z matnlarini rivojlantirish va o'quvchilar bilan samarali aloqa o'rnatish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ekspressivlik va emotsionallik ilmiy matnda muhim o'rin tutadi, lekin ularning qanday qo'llanishi ushbu jihatlarni muvozanatlash, o'quvchilarga ta'sir qilish va ilmiy sifatni saqlab qolish uchun zarur hisoblanadi. Mualliflar o'z yozuvlarida ushbu jihatlarni to'g'ri uyg'unlashtirishlari kerak. Ekspressivlik va emotsionallik ilmiy matnda ta'sirchanlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Mualliflar bu omillarni hisobga olib, o'z matnlarini yanada qiziqarli va ta'sirchan qilishlari mumkin. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarning ma'lumotni qabul qilishini yaxshilaydi va ilmiy fikrlarni kuchaytiradi. Ularning uyg'unligi va muvozanati ilmiy yozuvlarning samaradorligini belgilaydi. Ekspressivlik va emotsionallik ilmiy matnning ta'sirchanligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Mualliflar bu jihatlarni hisobga olib, o'z matnlarini yanada qiziqarli va ta'sirchan qilishlari mumkin. Bular o'quvchilarni jalb qilish, ma'lumotlarni samarali yetkazish va fikrlarni kuchaytirishga yordam beradi.

Ilmiy matnda ekspressivlik va emotsionallik tushunchalari matnning mazmuni va taqdimot uslubiga katta ta'sir ko'rsatadi. Ushbu jihatlarni ko'rib chiqamiz:

Ekspressivlik

1. **So'z tanlovi:** Ekspressivlik, til va ifoda vositalarining rang-barangligini talab etadi. Tanlangan so'zlar va iboralar matnning ta'sirchanligini oshiradi. Tasviriy so'zlar va metaforalardan foydalanish matnni jonlantiradi.

2. **Uslub va ton:** Muallifning yozish uslubi va ohangi, o'quvchiga qanday hissiyotlar etkazishini belgilaydi. Rasmiy uslubda yozish ko'proq ob'ektivlikni ta'minlasa, samimiy va ochiq uslub hissiy aloqani kuchaytiradi.

3. **Struktura:** Matnni qanday tartibda taqdim etish, fikrlarni qanday rivojlantirish ham ekspressivlikka ta'sir qiladi.

Muammolarni yoritish va yechimlarni taklif qilish orqali o‘quvchining qiziqishini oshirish mumkin.

Emotsionallik

1. **Mavzu va dolzarblik:** O‘quvchilarga qiziqarli yoki dolzarb mavzular (masalan, sog‘liq, ekologiya) emotsional ta’sirni kuchaytiradi. Bunday mavzular o‘quvchilarni jalb qilib, ularda hissiy reaksiyalar uyg‘otadi.

2. **Hikoyalar va misollar:** O‘quvchilarga yaqin bo‘lgan shaxsiy hikoyalar yoki real hayot misollari, matnning emotsional ahamiyatini oshiradi. Bunday misollar matnni tushunarli va qiziqarli qiladi.

3. **O‘quvchi bilan aloqalar:** Muallif o‘quvchilar bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri muloqot qilish orqali emotsional aloqani kuchaytirishi mumkin. Masalan, savollar berish yoki o‘quvchilarni fikr bildirishga chaqirish.

REFERENCES

1. Abdullaev A. O‘zbek tilida ekspressivlikning ifodalanishi.-T: «Fan», 1983.
2. O‘zbek tili leksikologiyasi. –T: «Fan», 1981, 160-b.
3. Eshboyeva O.S. “Badiiy matnda so‘zning emotsionalligini ta’minlovchi vositalar”, “Экономика и социум” №7(86) 2021 www.iupr.ru.
4. Qosimova M. Badiiy nutq individualligining lingvistik xususiyatlari.-Andijon, NDA. 1996.
5. Qilichov E. Matnning lingvistik tahlili. –Buxoro, 2000.
6. Xudoyberdiev J. So‘z – o‘zga ma’ni o‘zgradur.–T., 1997.
7. Mikhail Bakhtin. “Problems of Dostoevsky's Poetics” London https://monoskop.org/images/1/1d/Bakhtin_Mikhail_Problems_of_Dostoevskys_Poetics_1984.pdf
8. Jakobson R., On Linguistic Aspects of Translation, essay, 1959. https://en.wikipedia.org/wiki/On_Linguistic_Aspects_of_Translation
9. Wodak, Ruth & Meyer, Michael (Eds.) (2009). *Methods of Critical Discourse Analysis* (2nd revised edition). London
10. Tzvetan Todorov “The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre” https://books.google.co.uz/books/about/The_Fantastic.html?id=Gkfczchgh
11. Gerard Genette “Narrative Discourse: An Essay in Method” <https://ia802908.us.archive.org/24/items/NarrativeDiscourseAnEssayInMethod/NarrativeDiscourse-AnEssayInMethod.pdf>
12. Xolmanova.Z. Tilshunoslik nazariyasi darslik, - Toshkent: Shafolat Nur Fayz, 2020. - 36 b.

